

**ПрАТ «ВНЗ» МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ**

МАУП

Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу

Кафедра управління персоналом та економіки праці

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ННІУЕБ

_____ І.А Семенець-Орлова
"____" _____ 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри УПЕП

Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

_____ **Г. А. Дмитренко**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рационалізація трудових процесів

спеціальності: _____ **051 «Економіка»**
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня _____ **бакалавр**
(назва освітнього рівня, ОКР)

Освітньої програми: «Управління персоналом та економіка праці»

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Головач Наталія Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри управління персоналом та економіки праці

_____ (підпис)

Викладач:

Головач Наталія Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри управління персоналом та економіки праці

_____ (підпис)

Силабус розглянуто на засіданні управління персоналом та економіки праці
Протокол від "30" серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Г.А.Дмитренко
(підпис)

Силабус перевірено

28.08.2024 р.

Заступник директора _____ І .І. Каліна
(підпис)

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Рационалізація трудових процесів
Шифр та назва спеціальності	051 «Економіка»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/120 год Лекції : 56 Семінарські заняття: 12 Самостійна робота студентів: 72
Терміни вивчення дисципліни	8 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	http://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-ekonomiki.htm

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

	<i>Головач Наталія Василівна</i>
	кандидат педагогічних наук
	доцент
	професор кафедри управління персоналом та економіки праці
Дисципліни, які викладає НПП	Вступ до спеціальності «Економіка», Управління персоналом, Мотивація персоналу, Розвиток персоналу, Служба персоналу, Маркетинг персоналу, Просемінар з економіки та управління персоналом, Психологія виробничих груп, Теорія і практика само менеджменту, Тренінг з психології управління
Напрями наукових досліджень	Економіка, управління персоналом, мотивація персоналу, розвиток персоналу, управління трудовим потенціалом, стратегія розвитку освіти, формування та розвиток громадянського суспільства
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://orcid.org/0000-0002-6215-6575 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=HYF-CfMAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	n_golovach@ukr.net
Контактний тел.	+38(097)8855323
Телефон кафедри	(044) 490-95-00, вн. 15-14
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-upravlinnya-personalom-ekonomiki-praci.html

Анотація курсу. Ця програма запропонована для вивчення дисципліни «Рационалізація трудових процесів» як спеціальний курс у закладах вищої освіти, навчальних центрах та інститутах підготовки і підвищення кваліфікації кадрів.

Передує вивченню таких дисциплін: економіка, соціологія, психологія, психологія управління, конфліктологія, кадрове діловодство, управління персоналом, трудове та господарське право, економіка праці, охорона праці, організація та оплата праці, економіка праці і соціально-трудові відносини, ринок праці.

Вивчення даної дисципліни передбачає використання знань з філософії, політекономії, соціології, економіки, психології, управління персоналом, економіки праці та ін.

Мета: сформувати навички дослідження та організаційного проектування трудових процесів, функціонально-кошторисного аналізу та регламентації управлінської праці, оптимізації умов зовнішнього середовища та психофізіологічних факторів.

Завдання дисципліни: передбачається досягти шляхом активізації мислення тих, хто навчається, самостійним опрацюванням ними рішень у галузі управління персоналом, постійною взаємодією суб'єктів навчання (студентів, слухачів, викладачів) за допомогою прямих і зворотних зв'язків, творчого мислення. Програмою передбачається наявність у студентів базової освіти, тому у підготовці фахівців акцент робиться не на самі знання, а на здатність самостійно мислити під час вирішення завдань, уміти застосовувати отримані знання.

Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни: Курс «Рационалізація трудових процесів» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами економіка, менеджмент, маркетинг, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємств соціологія, психологія, психологія управління, конфліктологія, кадрове діловодство, управління персоналом, трудове та господарське право, економіка праці, охорона праці, організація та оплата праці, економіка праці і соціально-трудові відносини, ринок праці та ін.

Програмні компетентності.

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми (форми розподілу та кооперації праці, вимоги до умов праці; основні регламенти управлінської праці та специфіку їх нормування; зміст основних видів трудової адаптації; методи оцінювання працездатності працівників; вплив типу нервової системи на адаптацію)	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Підсумкове (залік)
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Частково, в аспекті виконання завдань, передбачених професійною діяльністю за спеціалізацією освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

Здатність розробляти проектувати робочі процеси та обслуговувати робочі місця, розраховувати баланс робочого часу; аналізувати показники організації виробничого процесу; економічно обґрунтовувати рішення про раціоналізацію трудових процесів; планувати заходи підвищення працездатності	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

Зміст навчальної дисципліни.

№	Курс <u>4</u> Семестр <u>8</u> Обсяг в кредитах ЄКТС /Всього годин у семестрі <u>120</u> Назва теми	Кількість годин, з них:						Примітка
		лек-ції (Л)	семінар. зан. (СЗ)	практ., лаб. зан. (ПЗ, ЛЗ)	інд.-конс. роб. (ІКР)	сам. роб. студ. (СР С)	фор-ма кон-тролю	
Змістовий модуль I. Методологічні підходи до раціоналізації трудової діяльності								
1.	Місце і роль раціоналізації трудової діяльності у розвитку теорії та практики організації праці	4	1		9		У	
2.	Сутність та методи аналізу трудових процесів	4	1		9		У	
3.	Методи раціоналізаторської діяльності	4	1		9		У	
4.	Психологія творчості	4	1		9		СР, У,Т	МК
Змістовий модуль II. Психофізіологічні підходи до раціоналізації трудової діяльності								
4.	Ергономічний підхід до раціоналізації трудової діяльності	4	1		9		У	
5.	Методи підвищення працездатності людини	4	2		9		СР, У,Т	МК
Змістовий модуль III. Раціоналізація трудової діяльності в управлінні								
6.	Специфіка управлінської діяльності та методи її раціоналізації	6	1		9		СР	

7.	Основні поняття та права інтелектуальної власності на результати творчої діяльності	4	2		9		У	
8.	Тренінги розвитку креативності та комунікаційного інтелекту вирішення проблем раціоналізації трудової діяльності	6	2		9		СР, У,Т	МК
	ВСЬОГО – 120 год.	36	12	-	72			

Форми контролю: усне опитування – У
 контрольні роботи – КР
 перевірка конспектів – ПК
 перевірка завдань для самостійної роботи – СР
 тестування – Т
 модульний контроль – МК

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – Програма 1С: Зарплата і управління персоналом для України; програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiat, Antiplagiat, [Unicheck](#)). Ознайомитися із наявними в Академії програмами і сервісами можна: корп. №24)

- Передбачає автоматизацію розрахунку та обліку заробітної плати в програмі, автоматизацію діяльності як менеджерів по персоналу, які приймають рішення по різних аспектах управління персоналу, розміру заробітної плати персоналу, так і бухгалтерів – для розрахунків заробітної плати;

Політика курсу - Передбачає роботу в команді.

- Клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Дотримання академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

Зміст дисципліни: Курс складається з трьох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

- **Змістовий модуль 1 «Методологічні підходи до раціоналізації трудової діяльності»** (лекційні теми 1-4, семінарські теми 1-4);
- **Змістовий модуль 2 «Психофізіологічні підходи до раціоналізації трудової діяльності»** (лекційна тема 4,5, семінарські теми 4,5);
- **Змістовий модуль 3 «Раціоналізація трудової діяльності в управлінні»** (лекційна тема 6-8, семінарські теми 6-8).

Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні **лекційного матеріалу** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формулювати висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (див. *рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- Виступ за темою *індивідуального завдання* (тематика і критерії оцінювання див.: *Робоча навчальна програма дисципліни*).
- Виступ-інформування за темами семінарських занять;
- Графоаналітичні завдання;
- Розрахункові завдання.

Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності здобувача	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	4	4	
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	3	3	
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	3	30	
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-	-	-	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	6	30	
Виконання модульної роботи								
Виконання ІНДЗ	15		15		15		15	
Разом		43		43		82		
Максимальна кількість балів:								168
168:100=1,68. Здобувач набрав X балів; Розрахунок: X:1,68 = загальна кількість балів.								

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до кожної з 14 тем (завдання до самостійної роботи див.: Робоча навчальна програма дисципліни).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 4 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів у формі презентації за тематикою **самостійного вивчення матеріалу** відповідного змістового модуля (5 хв. зі слайдами). Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- Слайди до презентації – 3 балів
- Повнота розкриття теоретичного питання теми – 10 балів
- Тестове завдання – 5*1бал=5 балів
- Якість інформації – 5 балів
- Самостійність та креативність – 2 балів

Максимальна кількість балів - 25 балів.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік. Відбувається у формі екзамену згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див.: Робоча навчальна програма дисципліни).

Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела (література):

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, №254/96-ВР. Документ 254к/96-вр, поточна редакція — Тлумачення від

15.03.2016, підстава v001p710-16 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Кодекс законів про працю України // ВВР України від 10.12.1971. – №322-VIII. Документ 322-08, поточна редакція від 12.06.2016 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

3. Закон України «Про колективні договори і угоди» // ВВР. – від 01.07.1993. – № 3356-XII. Документ 3356-12, чинний, поточна редакція від 01.01.2015

4. Закон України «Про оплату праці» // ВВР. – від 24.03.1995. – №108/95-ВР. Документ 108/95-вр, поточна редакція від 16.01.2016 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>

5. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» // ВВР. – 03.03.1998 р. – №137. Документ 137/98-вр, поточна редакція від 07.11.2012 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр>

6. Закон України «Про охорону праці» від 01.01.2004. – № 229-IV. Документ 2694-12, поточна редакція від 05.04.2015 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

7. Закон України «Про зайнятість населення» // ВВР. – 05.07.2012. – № 5067-VI. Документ 5067-17, поточна редакція від 01.01.2016 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>

Основна література

8. Акулов М. Г. Економіка праці і соціально трудові відносини: Навч. посіб./ Акулов М. Г., Драбаніч А. В., Євась Т. В. та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.

9. Бабенко А.Г., Бондаревська К.В. Нормування праці : навчально-наочний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. – Вид. 2-ге, доп. - Дніпропетровськ: Дніпропетровська державна фінансова академія, 2013. – 158 с.

10. Балабанова Л.В. Організація праці менеджера. Підручник. – 2-е вид-ня, перероб. та доп. / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. – К.: ВД «Професіонал», 2017. – 416 с.

11. Грішнова О.А. Трудовий потенціал України: оцінка стану, ефективність використання, стратегічні напрями розвитку [Монографія] / О. А.Грішнова, С. Р. Пасека, А. С. Пасека; за наук. ред. О. А. Грішнкової. – Черкаси: Маклаут, 2011. – 360 с.

12. Данюк В. М. Організація праці менеджера : навч. посібн. / В. М. Данюк. - К. : КНЕУ, 2006. - 276 с.

13. Калина А.В., Калініна С.П. Менеджмент продуктивності: Навч. посіб. -К.: МАУП, 2004. -232 с.

14. Калина А. В. Організація та нормування праці в сучасному виробництві. – К.: МАУП, 2014. – 390с.

15. Калина А. В., Мінчан Н. Д. Визначні питання нормування праці. – Дрогобич, 2016. – 128с.

16. Колот А. М., Грішнова О.А., Герасименко О.О., Завіновська Г.Т., Петрова І. Л., Петюх В. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник/ За ред. А.М. Колота. - К.: КНЕУ, 2009. – 711 с.

17. Назарова Г. В. Н19 Організація та нормування праці [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Г. В. Назарова, О. В. Іванісов, А. В. Семенченко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 339 с.

18. Швець Н. Г. Раціоналізація трудової діяльності: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 94 с.

Додаткова

19. Грішнова О.А. Людський, інтелектуальний і соціальний капітал України: сутність, взаємозв'язок, оцінка, напрями розвитку // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. Збірник наук. праць. – №1(7). – 2014. – С. 34-42.

20. Дмитренко Г. А. Від ефективного управління трудовим потенціалом (персоналом) організацій до ефективного державного управління: проблеми впровадження системного підходу Наукові праці МАУП. — Серія : Економічні науки. — 2018. — Вип. 2 (56). — Київ : МАУП, ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. С.7-22.

21. Дмитренко Г. А. Якість трудового потенціалу організації в контексті ефективного управління персоналом / Г. А. Дмитренко, Л. С. Дорошенко, Н. І. Лапицька // Формування ринкових відносин в Україні. - 2019. - № 3. - С. 113-123.

22. Крушельницька О.В. Організація праці: Навчальний посібник / О.В. Крушельницька, Д.П. Мельничук. – Житомир: ЖДТУ, 2017 – 355 с.

23. Маслова С. О., Обіход С. В. Економіка праці та соціально-трудові відносини. - Навчально-методичний посібник. - Ж.: ЖДТУ, 2009. – 156 с.

24. Мельник В.І. Економіка праці: Навч.-метод. пос. / В.І. Мельник. – К.: КІБіТ, 2014.

25. Огородник М. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Конспект лекцій (видання 2-ге, доп. та перероб.)/ М. Огородник, М. Падюка. — Л.: НЛТУ України, 2013. – 164 с.

26. Червінська Л. П. Економіка праці: навч. посібник для ВНЗ / Л. П. Червінська. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 288 с.

27. Чернов В. І. Нормування праці : [навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / В. І. Чернов, Є. І. Оленич ; за ред. Є. І. Оленич. – Київ : КНЕУ, 2000. – 148 с.

28. Янковська Л.А. Менеджмент персоналу: підготовка та перепідготовка працівників підприємства: Навч. посіб. – Л.: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2005. – 196 с.

Інформаційні Інтернет ресурси

29. Сайт HR-Ліга – Спільнота кадровиків та спеціалістів з управління персоналом // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www. hrliga.com](http://www.hrliga.com).

30. Статистичні дані Держстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.